

Ýowel kitaby we Laodikiýaly Ýedinji Gün Adventist Ybadathanasy - On ýedinji belgisi

Jeff Pippenger

2025-12-23

On ýedi

Biz soňky makalany Abram bilen Pawlusyň pygamberlikleri baradaky gutarnyksyz bir seljerme bilen tamamladyk; bu pygamberlikler setir üstüne setir goýlanda, ilki 30 ýyl, onuň yzyndan bolsa 400 ýyl bolup düzülýän 430 ýyllyk bir döwri ýüze çykarýar. Men çak edýärim, teologiýa dünýäsinde käbirleri şol 30 ýyly 400 ýyldan soň gelýän bir döwür hökmünde görüp bilerler, ýöne, köplenç garalanda, şol otuz ýyl döwrüň başyna degişli edilýär. Ol 400 ýyldan soň gelýän 30 ýylmy, ýa-da 30 ýyldan soň gelýän 400 ýylmy? Ol ilki otuz, soňra dört yüz ýyldyr, çünki otuz ýyllyk döwri, onuň bilen baglanyşykly we onuň yzyndan gelýän ikinji pygamberlik döwri bilen bilelikde tassyklaýan köp şaýat bar.

Ýusup Farawnyň hyzmatyna başlan mahaly otuz ýaşyndady (Gelip çykyş 41:46). Şondan soň bolçulygyň ýedi ýyly başlandy, onuň yz ýanyndan bolsa açlygyň ýedi ýyly geldi. Mesihiň nusgasy hökmünde Ýusubyň otuz ýaşynda bolmagynyň yz ýanyndan 2520 günden ybarat iki döwür geldi. Mesih otuz ýaşyndaka, onuň yz ýanyndan 1260 günlük iki döwür geldi; bu ikisi bilelikde 2520-ni emele getirýär; bu bolsa öz gezeginde iki patyşalyk üstündäki ýedi wagt bilen baglanyşýar.

Dawut patyşa bolanda otuz ýaşyndady, we 2 Şamuwel 5:4-de bellenilişi ýaly kyrk ýyl höküm sürdi. Dawut Mesihe nyşan edýär; Mesih otuz ýaşyndaka çokundyryldy, soň bolsa kyrk günlük çöle sürüldi; şeýle-de, Onuň çokundyrylmagy bilen nyşan edilen direlişinden soň, Ol kyrk günün dowamynda galyp, şagirtlere hut Özi tälim berdi. Haçda Iýerusalimiň weýran edilmegi rehimsdarlyk bilen kyrk ýyl yza süýşürildi; bu bolsa olaryň äht taryhynyň başynda çölde ölüp gitmek bilen geçen kyrk ýyla gabat gelýär.

Yzkyl 1:1-de pygamber bolmaga çagyrylanda, Yzkyl otuz ýaşyndady. Häzir Yzkylyň otuz ýaşyndan soňky döwri ara alyp maslahatlaşmaga wagt sarp etmerin, ýöne onuň gullugynyň näçe wagt dowam edendigi baradaky kesgitlenen maglumatlaryň gysgaça AI-jemlemesini goýaryn. “Yzkylyň pygamberlikleri Köne Ähtde iň takyk senelenenleriň hataryna girýär; kitabyň dowamynda 13 anyk sene berilýär. Bularyň ählisi Ýehoýahiniň sürgün edilen ýylyndan hasaplanýar (miladydan öňki 597-nji ýyl 1-nji ýyl hökmünde), şeýlelikde takmynan 22 ýyly öz içine alýan anyk hronologik çarçuwany berýär.”

Isa otuz ýaşyndaka çokundyryldy, soňra bolsa Ol köp adamlar bilen ähti bir hepde üçin tassyk etdi.

Mesihte garşy duran güýç pygamberlik taýdan Mesihe degişli nusga boýunça dolandyrylýar; we edil Mesihe Gökdäki Beýik Ruhany hökmünde öz hyzmatyny üstüne almak üçin otuz ýyl taýýarlyk döwri berlişi ýaly, antimesih üçin kesgitlenen taýýarlygyň pygamberlik döwri hem 508-nji ýylda “gündelik” zatyň aýrylmagyndan başlap, 538-nji ýyly çenli dowam etdi. Papalyk galp beýik ruhany

hökmünde ygtyýarly edilende, edil Mesih öz çokundyrylmasynda güýç bilen mesh edilişi ýaly, çünki papalyk garaňkylygynyň 1260 ýyly Mesihniň öz çokundyrylmasyndan haça çenli dowam eden päk nuryň 1260 gününüň deňeşmesi bolardy; bu hem papalygyň 1798-nji ýylda alan ölüm howply ýarasy bilen gabat gelýär.

Otuz ýyllyk döwür bilen başlanýan şu öňki iki esse döwürleriň hiç biri-de Äbramyň öz üç basgançakly äht işiniň ilkinji ädiminden öňe düşmeýär. Şonuň üçin ilkinji agzalyan Äbramyňkydyr, ýöne ol diňe Pawlusyň ikinji şaýatlygy bilen tassyklanandan soň şeýle bolup bilýärdi. Pawlus öz sözlerini ýazanda, 400 ýyllyk pygamberlik 430 ýyllyk pygamberlige öwrüldi; onda ilkinji 30 ýyl soňky wagt döwründen aýratyn goýlandyr.

Men Mesihniň häsiýetine, ýagny Alfa we Omega hökmünde beýanyňa esaslanyp, şuny öňe sürýärim: ýüz kyrk dört müňüň äht işiniň dowamynda, olar Äbramyň we Pawlusyň otuz ýyl—onuň yzysüre dört ýüz ýyl baradaky ikileýin pygamberligine görä omegadyrlar; şonuň üçin bu pygamberlik äht taryhynyň omegasında, ýagny ýüz kyrk dört müňüň möhürleniş taryhynda, öz garşylygyny tapmalydyr. Otuz ýyllyk bir döwür, onuň yzysüre bolsa başga bir aýratyn döwür, wagta ýüzlenmezden, emma Äbramyň düýpli 430 ýyllyk pygamberligini berjaý edýän görnüşde amala aşmalydyr. Eger siz öňki beýannamany ýene bir gezek okap, soňra bu nokada dolanyp gelip dowam etseňiz, gowy bolardy.

Isa, Ýusup, Dawut we Ezeziel hemmesi soňky günlerde Hudaýyň halkyny nusgalajak bir işe taýýarlyk üçin otuz ýyl geçirdiler. Ezeziel pygamberdir, Ýusup Mesih ruhanynyň nusgasydyr, Dawut bolsa patyşadyr. Dört nyşan bar, emma Asmandaky Baş Ruhanyň aňladýan nyşanlaryň biri ynsan we İlahi wekile eýedir. Şol dört şaýat hem Äbramyň otuz ýylynyň yzyndan gelen pygamberlik döwürüne laýyk gelýär.

Antihyrist otuz ýyl taýýarlyk döwründe boldy, soňra ol 1798-nji ýylda ilkinji ölümünü alýança 1260 ýyl dowam eden ygtyýarlyk bilen güýçlendirildi. Ol ikinji ölümniň nyşanydyr, çünki synag möhleti ýapylanda ol ýene-de ölýär. Ikinji ölüm baky ölümdir. Biz direlen Halasgärimize gulluk edýäris, çünki Mesih bakylyk üçin ölmedi, Ol ikinji ölümü ölmedi. Papalygyň öldüriji ýarasy sagaldylanda, Ylham on üçünji bap onuň ýene-de 42 aý höküm sürjekdigini kesgitleýär; bu bolsa wagt elementisiz pygamberlik döwürüni aňladýar.

Ol ýekşenbe günü baradaky kanun bilen direldilende, onuň işine garşy çykýan goşun Ylham kitaby on birinji bapdaky üç ýarym günün ahyrynda direldilenlerdir. Direldilen iki güýç — ikisi-de nyşan bolup, biri ýedinji günün Sabatynyň, beýlekisi bolsa Günüň nyşany — adamzat ýaşayyş ýa-da ölüm üçin soňky saýlawyny edýän mahaly, bütin dünýä üçin salgylanma nokadyna öwrülýär.

Ýekşenbe kanuny wagtynda, antihrist, ýagny hem-de haýwan bolan şol güýç, aždahanyň, özüniň (haýwanyň) we ýalan pygamberiň üç esse birleşigini wekilçilik eder. Şol üç güýç ähli daglaryň üstünden beýgeldiljek Hudaýyň ybadathanasyna garşy birleşer. Hudaýyň ýeňiji ybadathanasy taýýarlyk döwründe otuz ýyldyr; bu göni manydaky otuz ýyl däl, eýsem oňa otuz baglanyşdyrylan we 1844-nji ýylda berlen buýrukdan soň hem pygamberlik hökmünde güýjünde galýan, şeýlelikde pygamberlik wagtynyň ulanylyşynyň mundan beýläk dogry dældigini görkezýän berkidilen pygamberlik döwüridir. Otuz ýylyň, ýeňiji ybadathana hökmünde şöhrat patyşalygyny wekilçilik

etjek pygamber, ruhany we patyşa üçin taýýarlyk döwrüni aňladýandygyny görmek ýönekeýdir. Ezeikiýeliň, Mesihiniň, Ýusubynyň we Dawudyň dört şaýady, papalyk bilen üç esse birleşigiň dünýäni Armageddona alyp barýan şol bir döwürde, Hudaýyň patyşalygynyň häkimiýetini wekilçilik edýär.

Amerikanyň Birleşen Ştatlarynda Ýekşenbe kanuny güýje girizilende, ýeňişli ýygnaç ýokary göteriler; Köne we Täze Ähtleriň şaýatlygyna görä, ýüz kyrk dört münden ybarat bolan äht halky ruhanylar patyşalygyna öwürülmelidir.

Siz hem diri daşlar hökmünde ruhy bir öý, mukaddes ruhanylyk bolup gurulýarsyňyz; Isa Mesih arkaly Hudaýa ýaramly ruhy gurbanlyklary hödürlemek üçin. 1 Petrus 2:5.

Ruhanylar ybadathana gulluk etmäge başlanda otuz ýaşynda bolmalydylar; şonuň üçin Ýekşenbe kanunyndan ön ilkinji miwe tolkun sadakasy hökmünde gulluk etmäge taýýarlanylýan bir ruhanylyk döwri bar. Ruhanylar, ýagny ýüz kyrk dört mün, Ähtiň Habarçysy tarapyndan amala aşyrylýan päkleniş işinde Lewiler hökmünde görkezilýär. Ýekşenbe kanunyna alyp barýan pygamberlik döwri bar; şol döwürde bir päkleniş işi soňky ýagyş döwrüne laýyk mukaddes edilen bir gullugy taýýarlaýar. Bu taýýarlyk Ýekşenbe kanunynda tamamlanýar; şonuň üçin otuz sanawy ruhanylaryň taýýarlygyny aňladýar we şeýlelik bilen ruhany üçin talap edilýän ýaşa laýyk gelýär. Mesih Beýik Ruhany hökmünde Öz gullugyna 30 ýaşynda başlady, we Ýusup Mesihiniň nusgasy bolandygy sebäpli, ol hem gullugyna otuz ýaşynda başlady. Galp Mesih taýýarlykda 30 ýyl boldy; şeýlelikde, otuz ýyllyk döwriň bir ruhanylygynyň taýýarlygyny aňladýandygyna üç şaýadymyz bar.

“Ýakyn geljekdäki beýik mesele, Hudaýyň belenmediklerini seçip aýrar, we Ol giçki ýagşa taýýar edilen päk, hakyky, mukaddesleşdirilen bir gullukçylygy bolar.” Saýlanan Habarlar, 3-nji kitap, 385.

Uayt uayatlyklary aýdyň öwredýär: haçan-da ybadathana päk bolsa, Şaýatlyk Ruhu işjeň bolýar. Uly mesele samany otlardan saýlap aýyrandan, sizde Isanyň özi bilen ilteşikli, hem Hudaýy, hem-de ynsan bolan ruhy arassalanan bir hyzmatçylyk bolar: Isa we ruhany Ýusup, Isa we pygamber Ezeikiýel, Isa we patyşa Dawut. Otuz ýyl bilen nyşanlanan bir döwürde taýýarlananlar ýüz kyrk dört münüň arasynda bolmalydyrlar we pygamberler, ruhanylar hem-de patyşalar hökmünde görkezilýärler. Bu üç ynsanyň ählisi Mesihiniň pygamber, ruhany hem-de patyşa hökmündäki işiniň Mukaddes Kitapdaky nyşanlarydyr; şonuň üçin otuz sany bize şuny netije çykarmaga mümkinçilik berýär: Mukaddes Kitapdaky nyşanlar arkaly emele getirilýän, otuz ýyllap taýýarlanan bu üç toparyň her birinde, olar Mesih bilen bir ýere getirilende, Hudaýlygynyň ynsanlyk bilen birleşmesini aňladýarlar. Şeýlelikde, nyşanly otuz ýyllyk döwürde taýýarlanan şol ruhanylar Hudaýlygynyň ynsanlyk bilen birleşmeginiň baýdagy hökmünde görkezilýärler.

Soňky papalyk ganly gyrgynçylygynyň 42 aýy, Mesihiniň Öz şagirtleriniň şahsyýetinde 42 aýlap adamlaryň arasynda gezip ýören döwründe bolup geçýär. Gulçulygynyň we ezilmegiň 42 aýy, halas bolmak bilen tamamlanýar; bu bolsa Abramynyň iki taraplaýyn pygamberligindäki 430 ýyl arkaly şekillendirilýär. Abramynyň dört ýüz ýyly Gyzyly deňizdäki halas ediliş bilen tamamlanýar; bu, papanyň nyşanly 42 aýynyň ahyrynda synag möhletiniň ýapylmagynyň Mukaddes Kitaba mahsus nusgawy bir beýanydyr.

Kyrk iki aý Amerikanyň Birleşen Ştatlarynda ýekşenbe kanunyndan başlap, ynsan üçin synag möhletiniň ýapylmagyna çenli bolan synag döwrüni aňladýar. Şeýle-de bolsa, şol 42 aýyň dowamynda, taýýarlygyň otuz ýyllyk döwründen soň, Mesih ähtini galyndy halkyň şahsyýetinde tassyklaýar. Antimesihiň galp ruhanysy öz nesil ugrunda Mesihiniň ölen ýeriniň hut özünde iň soňky ahyryna ýetýär; bu bolsa Müsüriň patyşasy Fyrownyň öz nesil ugrunda ölen ýeriniň hut özüdür. Karmel dagynda Bagalyň pygamberleri öldürildi; şeýlelikde bu, galp pygamberiň ýekşenbe kanuny wagtyndaky ölümünü kesgitleýär. Ýekşenbe kanuny wagtynda sen soňra öldürilýän galp pygamberi, Fyrown arkaly şekillendirilýän aždarhany we papalyk arkaly şekillendirilýän wagsy haýwany görýärsiň. Bularyň hemmesi ýekşenbe kanuny wagtynda Hudaýyň ruhanylary, patyşalary we pygamberleri bilen gapma-garşylykda şekillendirilýär. Ybadathana ýekşenbe kanunyň edil öň ýanynda saplanýar we pygamberlik peşgeşi gaýtadan dikeldilýär — hut galp pygamberiň ölýän ýerinde. Şondan soň söweş hakyky ýa-da galp pygamberlik habary üstünde bolýar.

Simwolik otuz ýyllyk döwür Ýekşenbe kanunyndan öň gelýän bir döwri aňladýar. Bu döwür ruhanylar üçin taýýarlyk döwrüdir, çünki ähli zatda olaryň göreltesi Mesihdir, sebäbi Buzyny yzlaýanlar şulardyr. Ybramyň pygamberliginiň ilkinji otuz ýylynyň dowamynda äht baglaşygy güýje girizildi; şeýlelikde, ruhanylar üçin taýýarlyk döwrüniň nämäni aňladýandygyna garamazdan, onuň Rebbiň Ybramyň alfa taryhy arkaly nusgalanan ýüz kyrk dört mün bilen Öz ähtini täzelän döwrüdigini kesgitleýär. Ol döwür, Ýekşenbe kanunynda, ýagny otuz ýaşynda, edil Mesihiniň çokundyrylmagynda bolşy ýaly, Mukaddes Ruh bilen mesh edilip gulluga başlan ruhanylar üçin taýýarlyk döwrüdir. Ybramyň alfa taryhyndan çykarylyp bilinjek ýene bir hakykat hem şudur: Ýekşenbe kanuny alyp barýan şol döwür nämäni aňladýandygyna garamazdan, örän uly ähmiýetli bolmalydyr, çünki omega hemişe alfadan has kuwwatlydyr. Ýekşenbe kanuny 1844-nji ýylyň 22-nji oktýabry, haç, Müsürdäki Pesah we ş.m. arkaly görkezilen omegadyr.

Ýekşenbe güni baradaky kanun otuz ýyllyk döwür bilen aňladylan döwrüň soňuny görkezýär. Ol halas ediş bilen baglanyşykly diýen ýaly her bir esasy hekaýa arkaly öňünden nusgalandyrylypdyr, şeýle hem ol Ybram bilen başlan saýlanan halkyň äht taryhynyň hem soňudyr. Döwrüň soňy baradaky şeýle pygamberlik agramly subutnamalar we şol döwrüň öz çynlakaý maksady nazara alnanda, onuň başlangyç nokady näme bolardy?

Köp sanly şaýatlaryň esasynda otuz ýyl bilen şekillendirilen pygamberlik döwri bar; şol döwür Ýekşenbe kanuny bilen tamamlanýar. Şondan soň dürli san gymmatlyklary arkaly aňladylýan bir döwür gelýär, we şol döwürleriň her biri Ýekşenbe kanunyndan soň dowam edýän pygamberlik taryhynyň bir ugruna degişli şaýatlygy öňe sürýär. Şol döwürleriň käbiri ybadathananyň taryhynyň içki ugruny, beýlekileri bolsa dünýäniň Armageddona tarap ýöriş edýän daşky ugruny aňladýar.

Şu pursatda, belalaryň soňunda gün we sagat yglan edilýänçä, soňky günlerde hiç bir wagt pygamberlikleriniň anyk kesgitlenip bilinýän seneleri aňladýar diýen manyda ulanylşyny ret edýändigimizi öz-özüme ýatlatmak, ähtimal, ýerliklidir. Pygamberlik wagtyny indi ulanmaýandygym baradaky pikirimi düşündirmek üçin Daniýel kitabynyň on ikinji babyndan peýdalanaryn. On ikinji bapda pygamberlik wagtyny görkezýän üç aýat bar.

Men derýanyň suwlarynyň üstünde duran, zygyr matadan geýnen adamy eşitdim; ol sag elini-de, çep elini-de göge galdyryp, ebedilik ýaşayana ant edip diýdi: bu zatlar bir wagt, wagtlar we ýarym wagt dowam eder; mukaddes halkyň güýjüni dargatmak tamam bolanda, bu zatlaryň hemmesi ýerine ýetirilip gutarar. Daniel 12:7.

Gündelik gurbanlygyň aýryljak, we weýrana öwürýän ýigrenji zadyň goýuljak wagtyndan başlap, bir mün iki ýüz togsan gün bolar. Daniel 12:11.

Mün üç ýüz otuz baş güne çenli garaşyp ýeten adam bagtlydyr. Daniel 12:12.

Millerçiler şu üç âýetini her birini dogru düşüňýärdiler. Bu üç pygamberlik, binýatlary aňladýan hakykatlaryň bir bölegidir. Şeýle-de bolsa, Millerçileriň bu âyetlere düşünişi günün bir ýyla deň bolmagy ýörelgesini ulanmaklyga esaslanýardy. “Wagt indi ýokdur” bolandygy sebäpli, bu âyetleriň başga bir ulanylyşy bolmaly, çünki ähli pygamberlikler soňky ýagşyň döwri barada sözleýär. Bu âyetleriň, habary döretmek üçin wagty ulanmaýan hem-de âyetler baradaky Millerçi düşüňje bilen ylalaşyksyzlyga düşmeýän, soňky ýagşa degişli bir düşünişi bolmalydyr. Millerçileriň üç âýetiň ortaky âyeti, ýagny on birinji âyet baradaky dogry garaşyşy, onuň ilki otuz ýyllyk döwürden başlanýan, soňundan bolsa 1260 ýyl bilen dowam edýän iki gatly bir döwri aňladýandygydyr. On birinji âyet, weýrançylyk ýigrenjiniň goýulmagy bilen aňladylşy ýaly, Ýekşenbe kanunyndan ön gelýän otuz ýyllyk döwri görkezýär.

Danyýl kitabyň on ikinji baby Hudaýyň Öz halkynyň päkleniş işini beýan edýän, ahyrky günlerde, ýagny soňky döwürde Danyýl kitabyndaky bir pygamberlik açylýan wagtda bolup geçýän babydyr. On birinji aýatda biz öndebaryjylaryň dogry düşüňşi ýaly, 1260 ýyllyk döwre alyp barýan otuz ýyllyk döwür baradaky pygamberligi görýäris. On ikinji bapda ýedinji, on birinji we on ikinji aýatlardaky üç pygamberligiň hemmesi soňky döwre çenli möhürli galýar. Soňky döwürde şol üç pygamberlik açylmalydyr, çünki Hudaýyň Sözi hiç wagt şowsuzlyga uçramaýar. Hut şol babyň özünde ynsanlaryň synag möhletiniň ýapylşynyň Mukaddes Kitapdaky in aýdyň beýany berilýär; şonuň üçin on ikinji bap, elbetde, Adventizmiň başlangyjyndan has anyk hem has ýörite görnüşde, onuň soňuny görkezýär.

Danyýlyň on ikinji babynda ýerleşýän üç pygamberlik hut möhürlenmegiň we möhürleriň açylmagynyň öz esasy pygamberlik kesgitlemesini tapýan Mukaddes Ýazgylaryň şol böleginiň özünde möhürlenipdi. Şol üç pygamberlik ýüz kyrk dört münüň taryhynda açylýar, çünki Alfa we Omega hemişe bir zadyň ahyryny onuň başlangyjy bilen bilelikde görkezýär. On ikinji bapdaky üç pygamberlik döwründe açylýan zat Hudaýyň pygamberlik Sözüniň in soňky açylyşyny aňladýar. Şol açylyş Ylham kitabyň birinji babynda, synag möhletiniň tamamlanmagynyň edil ön ýanynda, Isa Mesihniň Ylhamy açylanda beýan edilýär. Danyýyl 12:11 Awram bilen Pawlusyň otuz ýyllyk döwür bilen başlanýan iki gatly pygamberligiň ilkinji şekillendirişine gabatdaşdyr.

Danyýel on ikidäki üç pygamberlik soňky ahyrzamanyň wagtynda açylýan simwoliki döwürlerdir, we şol açylma Hudaýyň halkynyň in soňky arassalanmagyna getirýär. Şol üç pygamberligiň birinjisi hut Mesihniň Özi tarapyndan berilýär, we Ol bu pygamberligi beýan edeninde, zygyr geýnip suwuň üstünde durandyr; şeýlelikde, 1260 ýyl hökmünde görkezilen pygamberlik döwriň soňuny alamatlandyrýar we şol döwriň soňuny Hudaýyň halkynyň güýjüniň dargadylmagynyň

soňy hökmünde kesgitleýär. Ahyrky günlerdäki Hudaýyň halky ýüz kyrk dört mündür, we olar dargadylandyr.

Mesih diňe bir suwuň üstünde durup bir soraga jogap berýän däldir, eýsem şol sorag “Näçe wagt?” diýen sözler bilen başlanýar. “Näçe wagt?” — pygamberlik alamatydyr; Daniel sekiziniň on üçünji aýatynda hem Isadan: “Näçe wagt?” diýip soralandy, şol hem berilýär.

Zygyr mata geýnen, derýanyň suwlarynyň üstünde duran adama biri şeýle diýdi: Bu ajaýyp zatlaryň soňuna çenli näçe wagt bolar?

Men derýanyň suwlarynyň üstünde duran zygyr geýimli adamy eşitdim; ol sag elini hem çep elini asmana galdyryp, ebediy ýaşaýana ant içip aýtdy: «Bu bir wagt, wagtlar we ýarym wagt bolar; mukaddes halkyň güýjüni dargatmagy tamamlanynda, bu zatlaryň hemmesi ýerine ýetiriler». Daniel 12:6, 7.

Hiddekel derýasynyň görnüşinde, zygyr geýnen adam hökmünde görkezilen Isaga berlen sorag şeýle: “Bu ajaýyp zatlaryň ahyrna çenli näçe wagt bolar?”; we Ulai derýasynyň görnüşinde, Palmoni (ol belli mukaddes) hökmünde görkezilen Isadan şeýle soralýar: “Gündelik gurbanlyk, weýrançylyk getirýän ýazyk barada, mukaddes ýeri hem-de goşuny aýak astyna salmaga berilýän bu görnüş näçe wagt dowam eder?”

Waýt uýa Daniela Şinar welaýatynyň beýik derýalarynyň kenarlarynda berlen görnüşleriň häzir ýerine ýetirilmek döwründedigini aýdýar, we iki derýa görnüşini bilen baglanyşyklylykda hem Isadan pygamberlik “soragy” soralýar; bu sorag hemişe “jogap” hökmünde ýekşenbe kanunyny ýüze çykarýar. Şeýle-de bolsa, bu iki jogap hem 1844-nji ýylda tamamlanan pygamberlik wagtynyň çäginde beýan edilýär. Ilkinji imanlylar sekizinji bapdaky soragyň we Ulaý derýasynyň görnüşiniň jogabyny dogry kesgitlediler, hem-de olar Hudaýyň halkynyň güýjüniň dargadylmagynyň haçan tamamlanandygyny, ýagny 1798-nji ýylda bolandygyny düşündiler. Emma 1844-nji ýyldan soň, Hudaýyň pygamberlik Sözüniň “wagtyna degişli ulanylyşy” tamamlananda, “Näçe wagt çenli?” diýen pygamberlik soragy ilkinji imanlylaryň düşüncesini şeýle görnüşde gaýtadan beýan edýär: “2300 güne çenli, soň bolsa mukaddes ýer ýakyn wagtda geljek ýekşenbe kanuny döwründe tämizlener” we Danieliň soňky görnüşindäki “ajaýyp zatlaryň” “hemmesi”, mukaddes halkyň üç ýarym nyşanly günün dowamynda dargadylmagy tamamlananda, amala aşar.

Danyýlyň soňky üç babyndaky Hiddekel derýasy bilen bagly görnüş hem-de ýedinji babyndan dokuzynja babyna çenli Ulai derýasy bilen bagly görnüş, Sister White tarapyndan “Şinar ýurtlarynyň beýik derýalary” hökmünde kesgitleýär. Ähli taryhy we Mukaddes Kitap alymlary Şinar bilen baglanyşykly diňe iki derýanyň bardygyny, olaryň hem ikisiniň-de beýik derýalarydygyny kabul edýärler. Ol iki derýa Tigris (Hiddekel) we Ýewfratdyr. Ulai derýasy Şinardaky Ýewfrat däldir; ol Şinarda däl-de, Parsda ýerleşýän, adam eli bilen ýasalan kiçi bir kanal derýasydyr. Adventizmiň binýadyny we merkezi sütüni öz içine alýan görnüşdäki Ulai derýasy Şinarda ýerleşmeýär, emma aýal pygamber Ulaini Şinaryň beýik derýalarynyň biri bolan Ýewfrat diýip kesgitleýär.

Hiddekel görnüşi aźdarhanyň, wagşy haýwanyň we ýalan pygamberiň dünýäni Armageddona alyp barýan daşky taryhyny beýan edýär, Ulai görnüşi bolsa Mesihniň Öz Hudaýyýetini ynsanyň ynsanýeti bilen birleşdirmekdäki işini görkezýär. Pygamberlik taýdan ylham, Mesihniň Öz Hudaýyýetini ynsanýet bilen birleşdirmek arkaly ýerine ýetirýän işini anyklamak üçin Ulai derýasyny Ýewfrat derýasy bilen bilelikde ikinji şaýat hökmünde ulanýar.

Ýewfrat bilen Tigr hem ikisi-de Erem bagyndan başlap, äht taryhynyň бүтін dowamynda akyp geçýär. Olar 1844-nji ýylyň 22-nji oktyabrynda Adventizmiň merkezi sütüni bilen birleşende, Ýewfrat ynsan eli bilen ýasalan Ulai kanaly bilen utgaşdyrylýar we bu, ýagny ýüz kyrk dört mün hökmünde şekillendirilenlerde imanyň amal edilmegi arkaly ýerine ýetirilýän, Hudaýlygyň ynsanlyk bilen birleşmegini aňladýar. Ulai, Hudaýyň pygamberlik Sözüniň ygtyýary babatda bir synagy aňladýar; çünki ol Ellen Waýtyň pars Ulai derýasyny Şinar ýurdunyň beýik derýalarynyň biri diýip kesgitleýän ygtyýaryny dünýäniň bilermenleriniňkine garşy goýýar.

Ulaý derýasynyň nyşany adamyň sözi bilen Hudaýyň Sözüniň arasyndaky bir synagy aňladýar. Dogry bolan adamlar barmy, ýa-da Uýam Waýt tarapyndan öňe sürülen sözler dogrumy? Ulaý derýasy Parsdaky ýeke-täk bir derýany aňladýarmy, ýa-da ol Erem bagyndan çykan suwlaryň adamzatdan çykan suwlar bilen garyşmagyndan emele gelen pygamberlik derýasyny aňladýarmy?

Meniň gozgalaňa salan bu ikerjiňlenmäme degişli köp sanly mümkin çözgütler bolup biler, emma men öz pikrimi size aýdyň görkezmek üçin käbir oý-pikirleri beýan ederin. Dünýewi taryhçylar we teologlar dogrumy, Sister White bolsa ýalňyşmy? “Şinaryň beýik derýalarynyň” Tigris we Ýewfratdygyny hiç kim jedel etmeýär. Şeýle bolsa, Sister White Parsdaky Ulai derýasyny Şinaryň beýik derýasy diýip kesgitleýän, ol ýalan pygambermi? Ýa-da ol ýalňyşlyk eden hakyky pygambermi? Hakyky pygamber näçe ýalňyşlyk edenden soňra serhedi geçip, ýalan pygambere öwrülýär? Ýa-da taryhçylar ýalňyşýarmy? Ýa-da aslynda ol dogrumy? Ýa-da taryhçylar bilen Sister White ikisi-de dogrumy? Men bu ikerjiňlenmäni, Hiddekel we Ulai derýalary baradaky iki görüşde-de “Näçe wagta çenli?” diýip soralyň, derýanyň üstünde duran zygyr geýimli adama degişli goşmaça bir delil hökmünde, şol ikerjiňlenmäniň düşündirişini peýdalanmak maksady bilen öňe sürdüm.

Danyýl kitabyň sekizinji babynda Danyýl Parsdaky Şuşanda bolýar, hem-de Şuşa Ulaý derýasynyň boýundadyr; ol bolsa ekerançylyk ulgamy sebäpli tebigy derýany, şeýle hem adam eli bilen gurlan birnäçe suw geçirijilerini öz içine alýar. Ulaý aşak taraplara ýene takmynan ýüz elli mil çemesi akyp barşyna, ol Tigr we Ýewfrat derýalarynyň birleşýän ýerine ýetip baglanyşýar. Äden bagyndan başlan Tigr bilen Ýewfrat ahyrsoňy birleşýär, hem olar birleşenlerinde Parsdan gelýän Ulaý derýasy hem şol bir nokatda baglanyşýar. Ulaý derýasy Tigr bilen Ýewfradyň birleşýän ýerindäki Tigrniň batgalyk ulgamyna ulaşanda, Ulaý Şinaranyň beýik derýalaryny emele getirýän suwuň bir bölegine öwrülýär. Taryhçylar dogrudylar, Sister White hem şonuň ýaly dogrudyr.

Waýt uýa sekizinji bapdaky Ulaý baradaky görnüşi kesgitleýän, Tigris we Ýewfrat derýalaryny birleşdirýän, adam eli bilen gurlan suw geçiriji ulgamy bilen tanalýan bir derýany görkezýär; bu derýalar bolsa 1798 we 1844 ýyllarynda tamamlanan, hersi 2520 ýyldan ybarat iki döwri aňladýar.

Tigrisiň gadymy atlarynyň biri Hiddekel bolup, Ýewfrat bilen baglanyşykda bu iki derýa pygamberlik taýdan anyk Assiriýa we Wawilon bilen baglanyşdyrylyp görkezilendir; olar hem Hudaýyň sürüsini temmi bermeli bolan iki ýolbars hökmünde kesgitlenýärler. Şol iki haraba ediji güýç butparaz Rim bilen papalyk Rimiň iki haraba ediji güýjüniň öňden görkezmesi bolupdy; olar bir erkek bilen bir aýalyň, ýa-da bir ybadathana bilen bir döwletiň nyşanlarydyr. Butparaz Rim döwlet dolandyryşyny aňladýan erkekdi, papalyk Rim bolsa ybadathana dolandyryşynyň haram aýalydyr. Assiriýa bilen Wawilon hem pygamberlikdäki özara gatnaşyklarynda degişlilikde erkek we aýaldy; şeýlelikde Tigris erkegi, Ýewfrat bolsa aýaly aňladýar.

Tigr derýasy 1798-nji ýyla çenli baryp ýeten döwlet ussatlygynyň derýasydyr, hem-de Yewfrat bolsa 1844-nji ýyla çenli baryp ýeten ybadathana ussatlygynyň derýasydyr. Yewfrat 1844-nji ýyla çenli ýetmelidi, çünki 1844-nji ýylyň habary 1844-nji ýylda gaýtadan ýykylan Wawilon hakyndady, (Yewfrat). Yewfrat 1844-nji ýylda şaglawuk emele getirende, adam işleriniň nyşany hökmünde şol goşulyşyga goşulan Ulai derýasy hem beýleki derýanyň suwy bilen birleşdi. Döwlet ussatlygynyň derýasy 1798-nji ýylda bentlenip saklandy, şonda raýat häkimiýeti papalyk güýjünden aýrylyp alyndy. Şol ýylyň özünde Amerikanyň Birleşen Şatlary Ýeriň haýwany we Mukaddes Kitap pygamberliginiň altynjy patyşalygy hökmünde höküm sürüp başlaýar. Tigr derýasy 1798-nji ýylda bentlenip saklanýar, hut şonda döwlet ahyrsoňy tutuş dünýäni şol bendi ýykмага mejbur eder; ol bent häzir papalyk yzarlamalarynyň бүтін dünýäni basyp geçmäge taýyn bolan güýçli sili saklap durýar. Şol diwar ýa-da bent ybadathana bilen döwletiň biri-birinden aýrylmagynyň diwarydyr.

1844-nji ýylda Eýfrat bilen Ulaý ikisi-de 1844-nji ýylyň habaryny Wawilonyň ýykylşy hökmünde, şeýle hem Mesihiniň 1844-nji ýylda başlan hut şol işi hökmünde görkezýär; şol wagt Ol Ähtiň Ilçisi hökmünde, Öz mukaddes ýerine girmeli bolan bir halkyň arasyndan Wawilonyň suwlaryny we ynsan işlerini arassalady — in Mukaddes Ýere girmazden ön arassalanmaga mätäç bolan bir halk. Şol halkyň soňky arassalanyşy Gijeki Nalanyň habarynyň astynda inen ýagyş bilen amala aşyryldy, we Gijeki Nala habarynyň şol ýagyş damjalary Tigr derýasynyň suwlaryndan süzüldi; edil Milleritleriň papalyk Rimini we 1798-nji ýyly kesgitleýşi ýaly, şeýle hem olar Wawilonyň ýykylşyny kesgitlep, ýapyk gapydan ön bu habar arkaly arassalandylar; ýa-da şeýle diýseň-de bolar — olar Ulaýyň, Tigrini we Eýfrat derýalarynyň süzülen suwlaryndan gelen ýagyş arkaly arassalandylar, sebäbi olar Daniel 8:14 habaryny beýan edip, nusgalyk bolmadyk Ýaraşyş Gününiň açylmagyndan ön Gijeki Nalanyň habaryny ýerine ýetirdiler.

Mesihiniň Daniel kitabyň on ikinji babyndaky ýedinji aýatda Hiddekeliň suwlarynyň üstünde duranda, Ol Tigr derýasynyň suwlarynyň üstünde durandyr; ýagny, synag möhletiniň ýapylmagyna alyp barýan adamzadyň döwlet syýasatynyň soňky hereketlerini beýan edýän görüşdäki döwlet syýasatynyň suwlarynyň üstünde durandyr. Ol önki aýatyň soragyna jogap berip şol ýerde durandyr; edil Ulai derýasy baradaky görüşde bolşy ýaly, şol ýerde Palmoni, Gudratly Hasaplaýjy bolan zygyr geýnen adam hem önki aýatyň soragyna jogap berýär. Iki ýagdaýda-da bu gepleşik perişdeler bilen Mesihiniň arasyndaky asman gepleşigidir, we iki ýagdaýda-da sorag: “Näçe wagta çenli?” diýen soragdyr.

Jogap sekiznji bapda 2300 gün, on ikinji bapda bolsa “bir wagt, wagtlar we ýarym wagt” diýendir. Bu jogap 2300 ýyl we 1260 ýyl hökmünde düşünilýär, emma 1844-nji ýylda Hudaý pygamberlik habarynda wagty ulanmaga gadaganlyk goýdy, çünki wagt indi ýokdur. Zygyr geýnen adam bolan Palmöniniň Öz iň soňky nesli üçin beren jogaby nämedir? “Näçe wagta çenli?” diýen sorag köp şaýatlaryň üsti bilen Ýekşenbe kanunynyň bu soraga jogapdygyny görkezdi; şeýle bolsa, mukaddes ýer Ýekşenbe kanunynda tämizlenýärmä, hem-de “bu täsinlikleriň hemmesi” Ýekşenbe kanunynda tamamlanýarmy? Ýekşenbe kanunynda tamamlanýan şol “täsinlikler” nämelerdir, we şol “täsinlikler” haçan başlady?

Soňra men, Daniýel, seretdim, ine, başga ýene iki kişi durdy: biri derýanyň kenarynyň bu tarapynda, beýlekisi bolsa derýanyň kenarynyň o tarapynda durdy. Olardan biri derýanyň suwlarynyň üstünde duran, zygyr matadan geýnen adama şeýle diýdi: «Bu ajaýyp zatlaryň soňy ýetýänçä näçe wagt bolar?»

Men derýanyň suwlarynyň üstünde duran, zygyr mata geýnen adamyň sag elini we çep elini göge galdyryp, ebedilik ýaşaýan adyň ady bilen ant içip: “Bu bir wagt, iki wagt we ýarym wagt dowam eder; mukaddes halkyň güýjüni pytradyşy tamamlananda, bu zatlaryň hemmesi tamam bolar” diýenini eşitdim. Daniýel 12:5–7.

“Näçe wagt?” diýen nyşanly sorag ýekşenbe kanunyny alamatlandyrýar, we perişde ýekşenbe kanunynyň haçan bolandygyny däl-de, eýsem gudratlaryň soňunyň haçan bolandygyny sorady. “Gudratlar” ýekşenbe kanunynda tamam bolýar; onda ýekşenbe kanunyna alyp barýan gudratlar nämeler? Ýa-da has anyk aýdylanda, Hiddekeliň ýanynda berlen görnüşde, onunjy babdan on ikinji baba çenli beýan edilen görnüşde görkezilen “gudratlar” nämeler? Eger biz “gudratlaryň” nämedigini kesgitläp bilsek, onda “gudratlaryň” haçan başlanýandygyny tapyp bileris. Daniýel onunjy bapda Jebraýyl görnüş wagtynda Daniýel bilen bolan gatnaşygynyň maksadynyň nämedigini aýratyn anyk görkezýär.

Indi men saňa ahyrky günlerde halkyňyň başyna nämeler geljekdigine düşünmäge kömek etmek üçin geldim; çünki bu görnüş heniz köp günler üçindir. Daniel 10:14.

Jebraýyl Hudaýyň halkyna ahyrky günlerde olaryň başyna nämeleriň geljekdigine düşünje bermek üçin geldi. Danieliň on ikinji babyndaky pygamberlikleriň Milleritler tarapyndan dogry düşünilendigini kabul edip, ýöne şol ykrary babyň ahyrky günlere degişli ulanylyşyny inkär etmek üçin peýdalanmak — Jebraýylyň açyk beýan edilen maksadyny puja çykarmakdyr. Jebraýyl on birinji babyň birinji aýatyndan başlap, on ikinji babyň üçünji aýatyna çenli pygamberlik beýanyny başlan badyna, görkezilen taryh aždarhanyň, haýwanyň we ýalan pygamberiň dünýäni Armageddona nädip alyp barýandygy baradaky daşky pygamberlik jikme-jiklikleridir. Babyň içinde Hudaýyň halkynyň yzarlanylýandygyny beýan edýän parçalar bardyr, ýöne on birinji babyň taryhy esasan daşky bir açylmadyr. Munuň manysy, onunjy bap bilen on ikinji babyň Danieliň soňky görnüşiniň içinde bir alfa we bir omega bolup durýandygydyr; çünki on birinji bapdan tapawutlylykda, olaryň ikisi hem ýüz kyrk dört münüň möhürlenmegini görkezýän içki habary beýan edýär. Ortadaky bap demirgazygyň patyşasy, Rimiň papasy tarapyndan şekillendirilen adamzadyň pitnesidir; alfa bolan onunjy bap hem-de omega bolan on ikinji bap ahyrky günlerde ýüz kyrk dört münüň içki tejribesini görkezýär. Üç babyň ählisi synag möhletiniň ýapylşyna alyp

barýar; alfa bap Hudaýdan gorky bilen başlanýar, ol iki topar ybadat edijini biri-birinden aýyrýar, we babyň ahyryna çenli Daniela güýçüň iki esse artdyrylmagy berilýär, şeýlelikde birinji we ikinji perişdeleriň habarlary görkezilýär. On ikinji bap omega bapdyr we ol üçünji perişdäniň höküm habaryny görkezýär.

On birinji bap adamzadyň Iýerusalimiň weýran edilmeginden tä synag möhletiniň tamamlanşyna çenli gozgalaňyny beýan edýär; bu bolsa, Uayt uýanyň aýdyşyna görä, dünýäniň ahyrynda synag möhletiniň tamamlanmagynyň bir mysalydyr. Daniýel on birinji bap Iýerusalimiň weýran edilmeginden başlanýar, çünki Daniýel Iýerusalimiň üç gezek weýran edilmeginde Wawilona alnyp gidilenleriň biridir; şol weýrançylyk bolsa b.e. 70-nji ýylda şol şäheriň weýran edilmeginiň, soňra bolsa dünýä arkaly şekillendirilişi ýaly, ahyrky günlerde gaýtalanjak weýrançylygyň nusgasy boldy.

Bir ýylyň şol bir gününde, biri-birinden alty ýüz altmyş baş ýyl aralykda bolup geçen Iýerusalimiň iki göni manydaky weýrançylygy. Bu iki weýrançylyk, Äht sandygy ýerleşmeli bolan şäheriň başyna inendi. Şilo şol bir pygamberlik häsiýetlerine eýe bolup, Hudaýyň huzurynyň ýerleşen ýa-da ýerleşmeli bolan şäheriniň ilkinji weýrançylygyny aňladýar. Uýam Waýt Iýerusalimiň weýrançylygyny ahyrky günleriň weýrançylygynyň nyşany hökmünde ulananda, ol Mesihni Iýerusalimiň weýrançylygy hakdaky wagyzyna düşündiriş berýär.

Şilo, Nebukadnessaryň we Titusyň döwründe Iýerusalimiň ýykylmagy bilen birlikde, Hudaýyň şäheriniň ýok edilmegi arkaly şekillendirilen ahyrky günleriň üç şaýadydyr. Şilo birinji perişdäniň habarydyr; ol Hudaýdan gorkmagy öwredýär — Eli muny etmedi — we Oňa şöhrat bermegi — Eli muny etmedi — çünki Onuň höküm sagady gelip ýetdi. Ikinji perişdäniň habarynda biz Nebukadnessar we Titus arkaly şekillendirilen iki esse gaýtalanmany görýäris. Ahyrky günlerde Iýerusalimiň üçünji ýykylmagy synag möhletiniň ýapylmagynda bolýar; bu hem hökümüň tamamlanmagydyr.

On birinji bap — üç perişdäniň habarlarynyň daşarky taryhydyr. Ol, Danyýeliň görnüşiniň ýigrimi ikinji gününde bolup geçýän aýrylyş görüşi we güýç berýän üç gezekki degişiň beýan edilýän onunjy bapyň arasynda ýerleşdirilendir. Munuň manysy, on ikinji bapyň hem soňky günlerde Hudaýyň halkynyň başyna gelýän zatlaryň içerki hekaýasy barada boljakdygyny aňladýar. Şeýle hem bu, on ikinji bapdaky nuryň onunjy bapdaky nurdan ýigrimi iki esse has parlakdygyny aňladýar.

Ulai görnüşinde Mesihden hem: «Näçe wagt?» diýip soraldy. On üçünji aýatdaky şol sowala çenli gelýän öňki on iki aýat, Mukaddes Kitabyň pygamberliklerindäki güýçler barada möhüm jikme-jiklikleri aňladýan daşarky pygamberlik taryhyny kesgitleýärdi. Şol on iki aýat diňe ýedinji bapda görkezilen taryhy gaýtalap, ony has giňeldýärdi. Şol aýatlarda beýan edilen pygamberlik taryhy, Medler bilen Parslaryň döwründen başlap, on birinji bapda hem gaýtalanyp, has giňeldilip berilýär. Sekizinji bapyň soňky ýarysy we dokuzynjy bapyň tutuşlygy pygamber Daniel tarapyndan Hudaýyň soňky günlerdäki halkynyň beýanydyr. Ulai derýalarynyň görnüşinde tapylýan pygamberlik taryhynyň üç baby, şeýle hem Danieliň Jebraýyl bilen gatnaşygy arkaly şol baplarda Hudaýyň halkynyň beýany, onunjy bapdan on ikinji bapa çenli bolan baplaryň alfasydyr

we omegasydyr.

Hiddekel omega, Ulai bolsa alfa bolany üçin, soňky zamana ýetilende on ikinji bapda möhri açylýan nur bilen görkezilen güýç, Adwentizmiň merkezi sütüni we binýady bolan görnüşden ýigrimi iki esse ýagtydyr. Şeýle bolansoň, Danyýeliň soňky görnüşiniň nury gös-göni soňky günlerde Hudaýyň halky bilen baglanyşykly nur hökmünde kesgitlenýär. Perişde zygyr matadan geýnen adama: «Bu täsinlikleriň soňuna çenli näçe wagt?» diýip soranda, ol täsinlikler hemişelik we ebedilik ýyldyzlar ýaly şöhle saçýanlardyr; edil Ybraýymyň ähti-taryhynyň Ybraýyma ýyldyzlara garamagy buýurýan emri ýaňlandyryşy ýaly. Danyýel on ikidäki täsinlikler adamzatynyň ýüz kyrk dört münüň nyşanyna öwrülmegidir.

Ozal bir ýerde biz Danyýel on ikiniň on birinji aýatynyň iki döwürden ybarat bolan pygamberlik döwrüni görkezýändigini, şolaryň birinjisiniň bolsa otuz ýyl bolandygyny kesgitledik. On birinji aýata degişli dogry aýratynlygy bermek üçin men ýedinji aýata ýüzlendim; soňky günlerde Öz halkynyň arasynda amal edýän gudratlarynda Mesihni gönüden-göni gatnaşygyny görkezmek üçin.

On birinji aýata gaýdyp gelmek bilen, on ikinji babyň Jebraýyl tarapyndan gönüden-göni “soňky günler” diýlip atlandyrylýandygyny size ýatlatmak isleýärim. Ýüz kyrk dört münüň günlerinde, olaryň möhürlenip, Hudaý bilen äht baglaşýan günlerinde; Daniýel kitabyna görä, bir möhüri açylan habar bolar we ol güýçli gygyryşa öwrülüp giňeler. Şol habar on ikinji bapda eýýäm Millerçiler tarapyndan kesgitlenen, soňra bolsa Pygamberlik Ruhy tarapyndan tassyklanan üç aýratyn pygamberlik döwri arkaly görkezilýär. Şol üç döwür wagty aňlatmaýar, çünki on ikinji bapda iki elini hem asmana galdyryýan şol bir perişde, Ylham onunjy bapda bir elini asmana galdyryp, wagtyň indi bolmajakdygyna ant içipdi. 1844-nji ýylda yglan edilen şol beýannama, Daniýel on ikidäki üç pygamberlik döwrüniň wagty aňlatmak üçin niýetlenmedik simwolik döwürlerdigini aňladýar.

Şonuň üçin, Danyýel on ikinji babyndaky ortaky nyşanly pygamberlik döwri Mihailiň turýan hut şol babynda otuz ýyl bilen başlanýan ikilenç döwür bolanda, onda otuz ýyl bilen başlanýan şol ikilenç döwrüň Abramyň alfalyk pygamberliginiň kämil berjaý bolandygyny bilýärsiňiz. Saýlanan halk babatda ähtiň taryhyny başlan wagt pygamberliginiň omegası, Hudaýyň halkynyň soňky günlerde başyna näme geljekdigi baradaky Danyýeliň şaýatlygynyň belent nokady bolan şol bir babynda öz kämil berjaý bolşuna ýetýär.

Ahyrzamanyň wagtynda Daniel kitaby açylýar, emele gelen ýagtylyk bolsa Hudaýyň halkyny möhürleýär. Ahyrzamanyň wagtynda Daniel kitaby açylýar, emele gelen ýagtylyk bolsa Danieliň soňky babyndaky üç pygamberlik döwründe beýan edilýär. Şol bap Hiddekel görnüşini emele getirýän üç babyň omegasydyr, Hiddekel görnüşini bolsa Danieliň derýa görnüşleriniň alfasyny aňladýan üç babyň omegasydyr. Edende başlan derýalar ahyrsoňy Daniele gelip ýetdi, soňra Hudaýyň pygamberlik Sözi olary birinji we ikinji perişdäniň Millerit hereketine, üç perişdäniň iki hereketiniň alfa hereketine getirdi. On birinji aýatyň 1290 ýyly Ybraýymyň we Pawlusyň 430 ýyllyk pygamberliginiň omegasydyr.

Daniel on ikinji bapdaky we onuň Abramyň pygamberligi bilen baglanyşygy boýunça öňe gitmezimizden ozal, Pawlusyň kim bolandygyny ýatlamak ýerliklidir. Pawlus diňe bir başga

milletlere iberilen resul bolman, eýsem şonuň bilen deň derejede möhüm bolan zat — ol öz habaryny Hudaýyň pygamberlik Sözi arkaly beýan etdi. Ondan-da möhümi, Pawlus paýlawçylyk pygamberidi. Paýlawçylyk pygamberi — Musanyňky ýaly, Hudaýyň halkyny bir paýlawdan beýlekisine geçirmek üçin galdyrylan pygamberdir: gurbanlyk sypasyna ybadatdan mukaddes ýere ybadata; Ýahýa Çokundyryjy; ýer ýüzündäki mukaddes ýerden Asman Mukaddes Ýerine. Pawlus ähli beýleki Mukaddes Kitap ýazyjylarynyň hemmesiniň jemi bilen deňeşdirilende-de has köp derejede, göni manynyň ruhy manyda ulanylyşy baradaky maglumatlary we kadalary ýazga geçirdi! Ol Hudaýyň äht halkynyň çäginde göni manydan ruhy manylyga geçişi düşündirmek üçin galdyryldy.

Pawlus, Ybraýymyň saýlanan halkyna degişli ähtiň wadalary bilen, şol saýlanan halk gönümel manydaky ýagdaýdan ruhy manydaky ýagdaýa geçende, olaryň arasyndaky baglanyşdyryjy halkadyr. Eger siz Pawlusuň äht taryhyndaky ornuny berk düşüňip ýerleşmedik bolsaňyz, onda Hudaýyň äht halky baradaky ilkinji wagt pygamberliginiň otuz ýyllyk döwür bilen başlanýan iki gatly wagt pygamberligidigi nähili derejede ylahy taýdan ýerliklidigini görmersiňiz. Bir pygamberlik saýlanan halkyň atasy tarapyndan goýlupdyr; olar ruhy saýlanan halka geçende bolsa, şol geçişi kesgitlemek we düşündirmek üçin dispensasion bir pygamber galdyryldy, hem-de ol Ybraýymyň wagt pygamberligini Köne Ähtdäki ilkinji şaýat bilen gabat gelýän Täze Ähtdäki ikinji şaýat arkaly tassyklady. Başlangyçda Ybraýym, soňunda bolsa Pawlus — bularyň ikisi-de ahyrky günleriň 1290 sanynyň ähmiýetini nusgalaýar.

Biz indiki makalada dowam ederis.

Zekerýanyň Yşuwa we Perişde baradaky görýän görnüşi, uly ýaraşyk gününüň jemleýji wakalarynda Hudaý halkynyň başdan geçirjek tejribesine aýratyn bir güýç bilen degişli bolýar. Şonda galan ybadathana uly synagyň we muşakgatly hasratyň içine getiriler. Hudaýyň buýruklaryny hem-de Isanyň imanyň saklaýanlar aždahanyň we onuň goşunlarynyň gaharyny duýarlar. Şeýtan dünýäni öz raýatlary hasap edýär; ol hatda Mesihçi diýlip ykrar edilýänleriň köpüsine-de gözegçilik etmegi başardy. Emma ine, onuň agalygyna garşy durýan az sanly bir jemagat bar. Eger olary ýer ýüzünden ýok edip bilse, onuň ýeňşi doly bolardy. Ol bütöw milletlere Ysraýyly ýok etmäge täsir edişi ýaly, şeýle hem ýakyn geljekde ýer ýüzüniň erbet güýçlerini Hudaý halkyny ýok etmek üçin herekete getirer. Adamlardan ilatyň kanunyňa garşy gelýän ynsan buýruklaryna boýun egmek talap ediler.

Hudaýa wepaly bolanlara howp salnar, olar ýazgarylار, gadagan ediler. Olar, “hatda ata-eneleri, dogan-garyndaşlary we dostlary tarapyndan hem dönüklük edilip,” ölüm derejesine çenli yzarlanalar. Luka 21:16. Olaryň ýeke-täk umydy Hudaýyň merhemetindedir; olaryň ýeke-täk goragy dogma bolar. Ýuşa Perişdäniň önünde ýalbarşy ýaly, galyndy ýygnak hem ýürek ezginligi we sarsmaz iman bilen, özleriniň Araçysy bolan Isa arkaly bagyşlanmak we halas edilmek üçin ýalbarar. Olar öz durmuşlarynyň günäligine doly düşüňýärler, özleriniň ejizligini we laýyk däldigini görýärler; hem-de umytsyzlyga düşmäge taýyndyrlar.

Aldawçy olary aýyplamak üçin taýýar dur, edil Ýeşuwany garşy almak üçin durşy ýaly. Ol olaryň hapa eşiklerini, kemçilikli häsiýetlerini görkezýär. Ol olaryň ejizligini we nadanlygyny, minnetdarlyksyzlyk günälerini, Halasgärine biabraýlyk getiren Mesihden meňzeş däldigini öňe

sürýär. Ol olaryň ýagdaýynyň umytsyzdygy, olaryň nejasatynyň tegmiliniň hiç wagt ýuwulup aýrylmajakdygy baradaky pikir bilen olary gorkuzmaga çalyşýar. Şeýle etmek bilen, olaryň imanyny ýok etmegi, olaryň onuň synaglaryna boýun egip, Hudaýa bolan wepalylygyndan ýüz öwürmegini umyt edýär.

Şeýtan Hudaýyň halkyny etmäge höweslendiren günälerini anyk bilýär; olara garşy öz aýyplamalaryny öňe sürüp, olaryň günäleri sebäpli ilahi goragdan mahrum bolandyklaryny aýdýar hem-de olary ýok etmäge öz hakynyň bardygyny öňe sürýär. Ol olaryň Hudaýyň merhemetinden mahrum edilmäge özüniňki ýaly doly derejede mynasypdyklaryny yglan edýär. «Bular, — diýip ol aýdýar, — meniň jennetdäki ýerimi we meniň bilen birleşen perişdeleriň ýerini eýelejek halkmy? Olar Hudaýyň kanunyna boýun egýändiglerini aýdýarlar; emma onuň tabşyryklaryny sakladylar-my? Olar Hudaýy söýenlerinden has köp özlerini söýmediler-mi? Öz bähbitlerini Onuň hyzmatyndan ýokarda goýmandylar-my? Dünýäniň zatlaryny söýmediler-mi? Olaryň durmuşyny alamatlandyran günälere serediň. Ine, olaryň özüni söýüjiligine, olaryň ýaman niýetliligine, olaryň biri-birine bolan ýigrenjine serediň. Hudaý meni we meniň perişdelerimi Öz huzuryndan kowup çykararmykä, emma şol bir günälerde günäkär bolanlary sylaglarmykä? Eý Reb, Sen muny adalat boýunça edip bilmersiň. Adalat olara garşy höküm çykarylmagyny talap edýär».

“Ýöne Mesihniň yzyna eýerijiler günä eden bolsalar-da, olar özlerini şeýtanyň güýçleriniň dolandyrmagyna tabşyrmandyrlar. Olar günälerine toba etdiler we pes göwünlilik hem-de ýürekten ökünç bilen Rebbi gözlediler, hem-de ilähi Şepagatçy olaryň hatyrasyna ara düşýär. Olaryň nankörlügi bilen in köp kemsidilen, olaryň günäsini hem, tobasyny hem bilýän Şol şeýle diýýär: ‘Reb seni ýazgarsyn, eý Şeýtan. Men bu janlar üçin Öz janymy berdim. Olar Meniň ellerimiň aýalaryna nagyşlanypdyr. Olarda häsiýet kemçilikleri bolup biler; tagallalarynda şowsuzlyga uçran bolup bilerler; emma olar toba etdiler, Men bolsa olary bagyşladym we kabul etdim.’”

Şeýtanyň hüjümleri güýçlidir, onuň azdymalary inçe hem mekirindir; emma Rebbiň gözi Öz halkynyň üstündedir. Olaryň jebri-jepasy uludyr, peçniň alawlary olary ýuwutjak ýaly bolup görünýär; ýöne Isa olary otda synalyp saplanan altyn kimin çykaryp getirer. Olaryň dünýewiligi aýrylar, şeýdip olar arkaly Mesihniň keşbi kämil derejede aýan ediler.

Käwagtlarda Reb Öz ýygnagynyň howplaryny hem-de onuň duşmanlary tarapyndan oňa ýetirilen zyýany unudan ýaly bolup görünip biler. Emma Hudaý unutmandyr. Bu dünýäde Hudaýyň ýüregine Öz ýygnagy dek gymmatly hiç zat ýokdur. Dünýä syýasatynyň onuň ýazgysyny bozmaga ýol berilmegi Onuň islegi dälidir. Ol Öz halkyny Şeýtanyň synaglaryna ýeňdirilip goýmaýar. Ony nädogry görkezýänleri jezalandyrar, emma ýürekden toba edýänleriň hemmesine merhemet eder. Mesihçi häsiýetiniň kämilleşmegi üçin güýç sorap Oňa ýüz tutýanlara, Ol zerur bolan ähli kömegi berer.

“Ahyrzamanyň döwründe Hudaýyň halky ýurtda edilýän nejislikler üçin ah çekip, aglar. Olar gözýaş bilen, ylahy kanuny depeläp geçmek arkaly özlerini howpa salýandyklary barada erbetleri duýarlarlar we beýan edip bolmajak gaýgy bilen Rebbiň önünde toba edip, özlerini peselderler. Erbetler olaryň gaýgysyny üstünden gülerler we olaryň çynlakaý ýüzlenmelerini masgalarlarlar. Emma Hudaýyň halkynyň ezyeti we pes göwnlülige olaryň günäniň netijesinde

ýtiren güýçlerini we häsiýetleriniň asylylygyny gaýtadan gazanýandyklarynyň şübhesiz subutnamasydyr. Hut olaryň Mesihe has-da ýakynlaşýandyklary, gözleriniň Onuň kämil päkligine dikilendigi üçindir ki, günäniň juda günädigini şeýle aýdyň görýärler. Ýumşaklyk we pes göwünlülük üstünlik bilen ýeňşiň şertleridir. Haça aýagynda baş egýänlere şöhrat täji garaşýar.”

Hudaýa wepaly, doga edýänler, edil onuň bilen bilelikde gorag astynda saklanýan ýalydyrlar. Olar özleleriniň nähili berk gorag astyndadygyny özleri bilmeýärler. Şeýtan tarapyndan öjükdirilen bu dünýäniň ýolbaşçylary olary ýok etmäge çalyşýarlar; emma Hudaýyň çagalarynyň gözleri Döwandaky Elişanyň hyzmatkäriň gözleriniň açylyşy ýaly açylan bolsady, olar Hudaýyň perişdeleriniň öz töwereklerinde ornaşyp, garaňkylygyň goşunlaryny saklap durandygyny görerdiler.

Hudaýyň halky Onuň huzurynda öz janlaryny kiçeldip, ýüregiň päkligi üçin ýalbaran mahaly, şeýle buýruk berilýär: «Hapa eşikleri aýryň»; hem-de göwünlendiriji sözler aýdylýar: «Ine, Men seniň bikanunlygyňy senden aýyrdym, saňa bolsa täze eşik geýdirerin». Zakarýa 3:4. Mesihiň dogrulygynyň tegmilsiz dony synagdan geçen, synamalara duçar bolan, wepaly Hudaý çagalarynyň üstüne geýdirilýär. Ýigrenilen galanlar şöhratly egin-eşik bilen geýinýärler, indi hiç haçan dünýäniň azgynçylyklary bilen harlanmazlar. Olaryň atlary ähli döwürleriň wepalyalarynyň arasynda ýazylmak bilen, Guzynyň ýaşayş kitabynda saklanyp galýar. Olar aldawçynyň hilelerine garşy durdular; aždahanyň gürrüldisi olary wepadarlykdan döndürmedi. Indi olar ebedilik synajynyň mekir tilsimlerinden howpsuzdyrlar. Olaryň günäleri günäniň başyny başlananyň özüne geçirilýär. Olaryň başlaryna «owadan telpek» goýulýar.

Şeýtan öz aýyplamalaryny öňe sürüp duran mahaly, görünmeýän mukaddes perişdeler baryp-gelip, wepaly bolanlaryň üstüne ýaşayan Hudaýyň möhürini basýardylar. Bular — Sion dagynda Guzynyň ýanynda duranlar, maňlaýlarynda Atasynyň ady ýazylanlardyr. Olar tagtyň önünde täze aýdymy aýdýarlar; bu aýdymy ýer yüzünden satyn alnyp halas edilen yüz kyrk dört müňden başga hiç kim öwrenip bilmez. “Bular Guzynyň nirä gitse, şoňa eýerýänlerdir. Bular Hudaýa we Guza ilkinji miweler hökmünde adamlaryň arasyndan satyn alnyp halas edilenlerdir. Olaryň agzynda hile tapylmady, çünki olar Hudaýyň tagtynyň önünde aýypsyzydyrlar.” Ylham 14:4, 5.

“Indi Perişdäniň sözleriniň doly ýerine ýetmesi amala aşýar: ‘Indi diňle, eý baş ruhany Ýeşuwa, sen hem-de önünde oturan ýoldaşlaryň; çünki olar haýran galynýan adamlardyr; çünki ine, Men Öz Gulumy — Şahany — getirerin.’ Zekarýa 3:8. Mesih Öz halkynyň Halasgäri we Gutaryjysy hökmünde aýan edilýär. Indi hakykatdan-da galyndylar ‘haýran galynýan adamlar’ bolup durýarlar, çünki olaryň ýolagçylygynyň gözýaşlary we peseldilmesi Hudaýyň we Guzynyň huzurynda şatlyga we hormata orun berýär. ‘Şol günde Rebbiň Şahasy gözel hem-de şöhratly bolar, ýeriň miwesi bolsa Ysraýyldan gutulanlar üçin ajaýyp we görmegeý bolar. Şeýle bolar: Sionda galan hem-de Iýerusalimde diri galan adam, ýagny Iýerusalimde dirileriň arasynda ýazylan her kim mukaddes diýlip atlandyrylar.’ Işaya 4:2, 3.” Pygamberler we Patyşalar 587–592.